

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMĂNAL

Abonamentul: parohii cl. I 20.000 Lei parohii cl. III 15.000 Lei
cl. II 18.000 Lei particulari . . 15.000 Lei

Redactor: Prot. T. CIURUȘ

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Malinovski Nr. 18.

BISERICA ÎN CONȘTIINȚA INTELECTUALILOR TRANSILVĂNENI*)

de Prof. univ. Dr. I. MATEIU, Președintele FOR-ului

Urmând unor îndemnuri individuale, reflexe adânci ale educației familiare, și ascultând chemările tainice ale unei puternice tradiții ardelenice de veacuri, m'am simțit de tânăr fascinat de idealurile, ce străluceau în cutele stindardelor divine. Așa, am devenit din vreme un luptător al Bisericii mele ortodoxe.

În mod firesc, deci, am îmbrățișat Teologia, pe care terminând-o mă îndreptam entuziasmat spre chemarea cea fără prihană a sfințelor altare românești. Când încercări neizbutite mi-au închis zărilor către preoția sătească, destinul m'a îndrumat spre studiile juridice, atât de necesare luptătorilor destinați unui neam în robie străină. Era de altfel o notă particulară a tradiției ardelenice, că numeroși fruntași ai vieții noastre publice au urmat această înfrățire strânsă a Teologiei cu Dreptul, din care caracterele eșiau mai puternice și pasiunea de luptă mai îndrăzneată.

Am pus deci și eu o diplomă de drept tot în slujba Bisericii mele, iar când România visurilor noastre a strălucit înaintea noastră ca o realitate politică, generozitatea ei, atât de largă cu toți, m'a chemat la o catedră universitară. Dar dela înălțimea unei catedre de Drept civil, sufletul meu se întorcea neconținut către Biserica credințelor mele.

Acum, când neamul meu respira aerul libertății depline, când fiii lui trăiau într-o organizație de stat național, care le ocrotia cele mai îndrăznețe idealuri personale și colective, cei mai mulți cărturari erau convinși, că Biserica este o instituție perimată, care trece cu glorie la muzeul vechiturilor sociale.

Era în această afirmare una din cele mai mari erezii poli-

tice ale noului stat românesc. A o combate pe toate căile și cu toate mijloacele, era o datorie sfântă a tuturor acelor cari au trăit sub aripile ei și-i înțelegeau profund toată însemnătatea ei națională și culturală. Și acești spadasi fără frică nu puteau veni decât de pe plaiurile istorice ale Transilvaniei.

Aici a fost vatra aceluia cult clasic al Bisericii, care a făcut din ea miracolul existenței naționale a neamului românesc de aici. Biserica s'a substituit aici cu o autoritate unică veacuri de-a rândul Statului politic organizat, ducând un popor subjugat, mereu victorios, spre idealul suprem al unității naționale.

Aceasta era dogma existenței noastre ca neam și îndemnul ei divine trăiau nestinse în fiecare casă românească, învâind neconținut conștiința populară cu acele forțe morale, cari au făcut un neam să se împotrivescă tuturor fatalităților și să iasă biruitor din toate încercările, așa de dure-roase. Așa că tot ce împodobește azi Ardealul, ca virtuți și realizări, se datorește exclusiv Bisericii străbune, care de veacuri și-a luat toate răspunderile ocrotirii și propășirii poporului românesc.

Este mărturia cea mai scumpă a sufletelor noastre și de aceea credem, că misiunea aceasta istorică a Bisericii n'a încetat nici în România mare. Vreți probe? Una din cele mai recente. Ce se întâmpla cu Românismul din Ardealul de Nord după 1940, dacă nu erau nici Episcopiiile române de ambele rituri de acolo, singurele instituții publice cari îi mai puteau oferi o ocrotire legală?

Și cu cât mai puternică era această ocrotire, dacă existau încă acolo acele sute de școli confesionale, de sub aripa Bisericii, pe cari Statul românesc

le-a desființat, pur și simplu, după unirea dela 1 Dec. 1918.

Căci tot ceea ce creiază Biserica și stă sub ocrotirea ei, are caracterul vecinicii, pe cari întâmplările politice schimbătoare n'o pot dărâma.

Iată motivele, cari m'au determinat să lupt și în România mare pentru Biserică și instituțiile ei, deși preocupările mele profesionale erau de natură civilă.

Importanța națională a problemelor bisericesti ne-a dus în 1933 la înființarea societății „Frăția ortodoxă română” (F. O. R.), care și-a început activitatea sub cele mai însuflețite perspective ortodoxe.

Este aceasta o mobilizare a întregii cărturărimi ardelenice, sub steagurile religioase, fenomen unic în țara noastră, căci este determinat prin acel instinct istoric ardelenic, care crede profund în mesianismul național al Bisericii străbune.

Noi suntem adânc convinși, căci ne-a învățat o experiență de sute de ani, că singura realitate spirituală a țării noastre de țărani, este cea religioasă, și Biserica care deține tainele ei, este pivotul magnific pe care se razimă întreg misterul exis-

„Pentru că îngropați fiind împreună cu el prin botez, v'ați și sculat împreună cu el prin credința în puterea lui Dumnezeu, cel ce l-a sculat pe el din morți.”

Col. 2, 12.

tenții noastre ca neam.

Numai prin acest mister divin înțelegem noi armonia românească, și filosofia vieții, care se traduce în vremi de pace prin fecunditatea brazdei de pământ, iar în zilele de războiu prin eroismul strălucit al brațelor țărănești.

Iată, de pildă, că astăzi pe plan internațional, lozinca de viitor a Statelor este democrația. În toate conferințele „celor trei mari”, în toate tratatele de armistițiu cu cei învinși, condiția este democratizarea țărilor.

Ei bine, Biserica ortodoxă ardelenă practică această lozincă modernă de cel puțin 100 de ani, grație geniului prevăzător al lui Șaguna. Ce este mai ușor, ca această prețioasă experiență democratică să fie transpusă și în viața publică a Statului, prin cea mai largă utilizare a luptătorilor bisericesti.

Iată dar, cum în orice fază a dezvoltării Statului românesc, Biserica ortodoxă cu doctrina și experiența sa constituie o rezervă capitală, la care națiunea poate și trebuie să apeleze în orice împrejurări, ca la o supapă de siguranță morală.

De aceea, încheiu aceste rânduri cu chemarea către tinerii entuziaști și bărbații înțelepți ai Bisericii ardelenice:

Luptați fără șovăire sub stindardele divine, și biruința va fi totdeauna cu Țara visurilor noastre!

AN NOU

Se prăbusește în haosul timpului încă un an de grele încercări.

Pe pragul Anului Nou, permanența speranță în mai bine a muritorilor din toate timpurile și din toate locurile se cade să aruncăm o privire în urmă și să dăm drum liber gândului înainte, spre viitor.

Prin câte am trecut! Ce suferințe crunte și ce dureri uriașe ne-au chinuit sufletele, dar totodată și ce mari fapte, demne de cele mai îndreptățite nădejdi!

Am învins suferințele, am îndeplinit datoriile noastre de națiune cinstită, am stat ne-

mişcați în toate furtunile, isgoinind ispita diavolului dela noi, sub orice forme amăgitoare s'ar fi prezentat ea.

Privind ceea ce a fost, precum și ceea ce se desfășoară sub ochii noștri, când se încheagă în lume o ordine bazată pe dreptate, libertate și respect al omului, nu putem, oricât de apăsătoare ar fi grijile zilei de mâine, oricât de chinuite ar fi sufletele noastre de lungă așteptare, oricât de slabe ar fi semnele unei schimbări în mai bine, să nu ne încrâncenăm în cel mai robust optimism.

*) Din „Telegraful Român” nr. 48-49, 1945.

Noi trebuie să credem, cu toată puterea inimii noastre, că fructul suferințelor noastre pentru marea cauză, va fi bogat, va fi egal cu jertfele nenumărate date de noi și va fi potrivit cu gândurile curate ale elitei acestui neam românesc și cu instinctul sănătos al națiunii noastre eroice, în toate privințele.

Așa cum ne învață trudnica noastră istorie, așa cum vedesc pas cu pas faptele trecu-

tului nostru, așa cum ne arată calea mării îndrumători, îndelung dovediți, prin fapte mărețe, acest neam de țărani cuminți, de intelectuali conștienți, de creștini devotați principiilor umane, de cinstitori nedesmințiți niciodată ai Regalității active, noi vom merge înainte pe drumul nostru drept.

Anul 1946 va fi încă o veștigă puternică în lanțul destinului nostru.

ION BERCIU

APOSTOLUL DUMINECII

Spre unirea credinței

Efesenii 4, 7-14

În lume sunt multe feluri de credințe, din care pricină sunt și multe feluri de rele și de necazuri. Iisus a venit să-i unească pe oameni prin credință. Dar oamenii au împărțit și tălmăcit credința lui Hristos în mii de feluri. Cu toate acestea Hristos niciodată nu s'a împărțit și credința lui a rămas, în ciuda răutății omenești, una și nedespărțită. E drept că fiecare am primit un dar de măsură dărniceii lui Hristos. „El a pus pe unii apostoli, iar pe alții proroci, iar pe alții evangheliști, iar pe alții păstori și dascăli”, dar aceasta numai „până când vom ajunge toți la unirea credinței și a cunoștinții Fiului lui Dumnezeu, la starea bărbatului desăvârșit, după măsura deplină a vârstei lui Hristos”. Deci, ori care ar fi darul primit și ori care ar fi lucrarea la care am fost puși de Mântuitorul, ținta noastră a tuturor e aceeași: unirea credinței.

Oameni cu multă tragere de inimă și cu aleasă dragoste de Hristos, au îndemnat lumea creștină spre unirea credinței. S'au făcut pe alocuri și unele încercări, cari au rămas și vor rămâne, Dumnezeu știe până când, numai încercări. Și aceasta pentru că s'a încercat să se facă unirea cea de pe hârtie înainte de cea din suflete. O unire de formă, izvorită din interes sau din deșartă mândrie, menită să rămână un simplu document, n'ar putea face cu discursuri viclene. Unirea cea scrisă în suflete nu se poate face decât cu armele Duhului. Până când creștinii nu se vor lepăda cu totul de mamona, nu se vor putea uni cu Hristos. Oamenii vreau o unire a tuturor credințelor pe urma căreia să tragă foloase și laude. Nu prea să împacă cu o unire pe urma căreia să fie servit și lăudat numai Hristos. Oamenii nu vreau să înțeleagă că nu credința cu credință trebuie să se unească cu Hristos. Toate credințele trebuie să se topească în credința lui Hristos. Aceasta e unirea cea adevărată. După această unire trebuie să alerge tot creștinul. Aceasta e unirea pentru care se roagă Biserica când zice: „Unirea credinței și împărtășirea Sfântului Duh cerând, pe noi înșine și unul pe altul și toată

viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm”. Biserica noastră și-a dat seama dela început că unirea credinței nu se poate face cu puteri omenești, ci numai cu darurile Duhului Sfânt. Pentru a ajunge la unirea credinței nu e destul să avem înțelepciune omenească, ci ne trebuie înțelepciunea ce vine de sus curată și pașnică, blândă și plecată, plină de milă și de roduri bune, nepărtinitoare și nefățarnică. (Iacob 3, 17). Ne mai trebuie darul înțelegerii tainelor dumnezeiești. Cei nepricepuți și zăbavnici cu inima a crede toate câte au făcut prorocii, în veci nu vor ajunge la unirea credinței. Nu ne poate lipsi nici sfatul care lucrează la mărirea lui Dumnezeu și mântuirea sufletului. Căci „Domnul risipește sfaturile popoarelor, nimicește cugețele națiunilor și șterge hotărârile principilor” (Psalm 32, 10). Pentru a putea să ne dăm toată viața lui Hristos, mai avem mare nevoie de tărie și bărbăție ca să putem birui toate ispitele. Și cunoștința care ne descoperă voia lui Dumnezeu și legea lui cea sfântă trebuie s'o avem, căci Dumnezeu varsă mânia sa peste neamurile care nu-l cunosc și peste popoarele care nu chiamă numele Lui. De e cineva mândru, să nu propovăduiască unirea credinței, căci celor mândri Dumnezeu le stă împotriva și nu dă darul său decât celor smeriți și cuvioși. Cuvioșia are făgăduința vieții de acum și a celei viitoare. Cel ce se roagă pentru unirea credinței numai cu buzele, iar cu inima stă departe de Dumnezeu, în zadar se roagă. Cel mai de pe urmă dar al Sfântului Duh, care ne ajută să ajungem la unirea credinței e frica de Dumnezeu. Nu însă frica robului față de stăpân, ci frica copilului față de părinte. Frica de Dumnezeu trebuie să izvorească din dragoste. Numai așa îi vom putea plini poruncile.

Cine vrea să lucreze la unirea credinței în Hristos și cu Hristos, să înceapă întâi cu el. Când credința lui va fi una cu credința lui Hristos să fie sigur că are sorți de izbândă.

Pr. TEODOR CICEU

Praznicul Botezului Domnului

Acest praznic a încununat la Cluj, prin măreția solemnității, prilejurile de alese simfiri creștinești și românești. După patru ani de încătușare a libertății religioase, de data aceasta sufletul românesc al credincioșilor noștri s'a putut manifesta în toată tradiționala lui evlavie.

Deși a fost un ger cumplit, totuși P. S. Episcop Nicolae, asistat de un mare sobor de preoți, însoțit de au-

toritățile civile și militare în frunte cu d. General Atanasiu, apoi Armata și mulțime de norod, au purces, după terminarea Sf. Liturghii, la râu unde s'a făcut Sfințirea mare a apei. Intreaga asistență a primit arhieriasca stropire și binecuvântare.

După aceasta a avut loc defilarea trupelor, în aclamația unanimă a publicului pentru M. S. Regele și pentru Armată.

Din pastoralele Ierarhilor noștri

P. S. Episcop Nicolae Popovici al Oradiei

„...După șase ani de crâncen și înspăimântător războiu Dumnezeu ne-a învrednicit să prăznuim acum pentru întâia dată, în pace și fără vărsare de sânge, praznicul Nașterii Domnului, praznic în care ingerii aduc — din ceruri — an de an solia păcii și a buneînvoiri între oameni.

În mijlocul lumii încă și astăzi atât de învrăjbite, un glas tainic — venit de pe alte tărâmurii — ne șoptește: „fără de mine nu puteți face nimic” (Ioan 15, 5). Pacea adevărată între oameni și între popoare nu o poate da lumea singură, căci pacea ei este pace pământească, pace pe dinafară, pace strămbă, pacea puterii, pacea constrângerii.

Pacea adevărată o poate da numai Iisus Hristos Domnul, cel mai mare și mai adevărat factor de pace din lume. Pacea Lui e pacea spirituală, pace lăuntrică, pace liberă și din convingere primită, pace izvorită din știința și conștiința, că toți suntem fiii aceluiaș Părinte ceresc și că, toți avem înaintea cerului aceleași drepturi și aceleași datorii.

Această pace să ne rugăm să o sălășluiască Dumnezeu, prin direcătorii de astăzi ai popoarelor, în mijlocul lumii. Căci numai așa ea va fi o pace bună, dreaptă, statornică și aducătoare de fericire pentru toți...

P. S. Episcop Vasile Lăzărescu al Timișorii

„...Pacea în această lume poate fi înțeleasă în multe feluri. Dar o pace adevărată, dreaptă și mulțumitoare, pentru toți oamenii dintr'o țară și pentru toate popoarele din lume, nu se poate dobândi decât printr'o orânduire a ei întemeiată pe învățătura creștină. Care orânduire să așeze pe fiecare — om, sau popor — la locul ce i se cuvine, în puterea vredniciei lui? Iisus Hristos Mântuitorul, prilejuind lumii „pacea Sa”, este autorul și singurul isvor al păcii între oameni și popoare. Oamenii singuratici și popoarele, cari au înțeles acest adevăr, au ajuns la pace unele cu altele și rămân statornic în aceeași stare de pace.

Asemănările ce le face sf. Scriptură între stările sociale și corpul omenesc, în care toate membrele sunt bine așezate și înțelept rânduite, fiecare pentru slujba ce are de îndeplinit, (Cor. 12, 12) sfatul ce-l dă ea tuturor, ca unul să poarte sarcina celuilalt, spre a plini astfel, legea lui Hristos, (Gal. 4, 2.) sunt cele mai înțelepte îndrumări, spre o bine rânduită viață și pace între fiii aceleiași națiuni, ca și între națiunile din lume. După învățătura creștină nimeni nu este atât de bogat și puternic, ca să nu aibă nevoie de ajutorul semenului său. Și nimeni nu poate fi atât de sărac, încât să nu poată fi — într'un fel, sau altul — de folos aproapelui său. Ca și copiii uneia din și aceleiași familii și noi creștinii suntem lăsați să căutăm cei mici și neînsemnați ajutor și ocro-

Războiul ce s'a sfârșit — cu milioane de jertfe omenești și cu neînchipuite pagube materiale — a lăsat pretutindeni multă ruină și lipsă, atât în sufletele oamenilor, cât și în gospodăriile satelor, orașelor și țărilor. Toate aceste ruini așteaptă să fie înlăturate, toate stările rele să fie îndreptate și toate lipsurile să fie împlinite. Acest lucru nu se poate face decât printr'o încordată și harnică muncă de zi și de noapte, printr'o pilduitoare cruțare în toate câte aveți și printr'o disciplină de fier.

În numele iubirii de neam și de țară Vă îndemn, cu toată căldura inimii mele părintești, să fiți cu toții la datorie pe câmpul muncii ziditoare de țară nouă, bineștiind, că nimic nu se realizează fără muncă istovitoare... Să nu vă risipiți avutul vostru adunat întru sudoarea feței, pe lucruri deșarte și vătămatoare de suflet... Nu faceți din banul vostru izvor de patimi pierzătoare de suflet... Nu fiți fără rânduială în viața voastră... Păziți cu sfințenie legile lui Dumnezeu și legile Țării, căci tot cel ce nu le păzește pe drum de fărădelege și pierzanie merge, drum la capătul căruia așteaptă, mai curând sau mai târziu, pedeapsa și osânda necruțătoare.”

tire la frații noștri mai mari: conducătorii și îndrumătorii noștri, rânduiți să poarte grijă de binele nostru. „Niciunul din noi — învață și sf. Grigorie Teologul (Cuv. 25, 24.) — nu este singur și numai pentru sine în lume, ci fiecare are îndatoriri și față de ceilalți, cari toți sunt de aceeași obârșie și zidiți cu acelaș scop.”

În grija de a da lumii o pace bună, dreaptă și folositoare pentru toți, deopotrivă — inși și popoare — bărbați de stat, oameni politici și toți bunii cetățeni din toată lumea ar fi bine să țină seamă și de adevărul, că deosebiriile dintre oameni și dintre diferitele stări ale societății omenești nu pot fi ridicate, numai așa, peste noapte. Totașa precum nu se pot prăvăli munții, spre a infunda cu ei adâncimile văilor. Ceeace se poate face e însă, ca să înlăturăm dintre noi, dintre inși ca și dintre popoare, pereții despărțitori ai îngâmfării, ai urii și ai cruzimii, dând, cu creștinească dreptate, fiecăruia ceea ce i se cuvine. Minunat înfățișează și lămurește aceste adevăruri o asemănare a sf. Ioan Gură de Aur: „Viața noastră pământească — zice sf. Părinte — se aseamănă, cu o piesă de teatru. În piesă unul joacă rolul regelui, altul pe al conducătorului de oștiri, al treilea face pe soldatul. După piesă niciunul din ei nu mai este ceea ce era în timpul reprezentației. Așa va fi și la sfârșitul vieții: fiecare va primi răsplata nu a ceea ce a fost în viață, ci a ceea ce a făcut în timpul ei.”

P. S. Episcop Policarp Morușca al Maramureșului

„...Vă aduc o inimă simțitoare și un suflet înțelegător pentru nevoile celor mulți, pentru durerile celor năpăstuiți. In deosebi voi purta grija de viața copiilor, făcându-i să simtă căldura dragostei lui Hristos, Care îi cheamă cu duioșie: „Lăsați copiii să vină la mine”. Și voi căuta să fac pe tineri să înțeleagă bunătatea Lui dumnezeiască și grija ce le-o poartă Domnul, ca și celor pe cari îi arată sfintele Evanghelii, cum l-a ridicat pe toți: pe fiul cel risipitor, pe fica lui Iair, pe tânărul bogat, pe fiul văduvei din Nain, pe care l-a redat vieții, chemându-l cu nespuse dragoste: „Tineri, ție zic scoală-te!” Tineri dragi, fii buni ai Bisericii, sculați-vă și vă întoarceți, vă chem și eu. Vă așteaptă Biserica și Neamul, ca și tatăl din Evanghelie, cu brațele deschise, să vă așterneți la muncă constructivă, pentru întărirea și înălțarea țării, pentru slava Bisericii și pentru binele vostru. La eroismul luptătorilor biruitori în război, să adăogăm acum eroismul muncii strădalnice, conștiente și cinstitute, eroismul vieții curate...”

La munca de înviorare religioasă, de înălțare morală, de refacere socială, de avânt național și solidari-

tate cetățenească chem în primul rând pe cucernicii frați preoți și pe toți slujitorii Bisericii. Alături de ei poftesc pe mireni noștri iubitori de Biserică, pe toți câți simt în inima lor palpitând dragostea de lege, de neam și de țară, să ne unim puterile să ne canalizăm energiile în alvia unei acțiuni unitare și solidare pentru ridicarea pe culmile gloriei de altădată a ținutului voevodal al Maramureșului. Pentru că să-și poată aduce, la rândul său, contribuția simțită la consolidarea Statului național român. Și țara întreagă se poate privi spre viitor, de pe înălțimi de lumină, cu seninătate, cu nădejde deplină și cu încredere neșovăelnică în idealul de viață românească și în destinul istoric al neamului.

Pentru aceasta toți până la unul trebuie să ne pătrundem de suflul nou al adevăratei democrații pe care Biserica dreptcredincioasă a poporului românesc a propovăduit-o în toată vremea, întemeiată pe principiile evanghelice: de frățietate, egalitate, dreptate, libertate... Să avem toți conștiința răspunderii pentru locul pe care îl deținem, pentru rostul de viață pe care trebuie să-l împlinim.”

CONFERINȚE PASTORALE

Conferința preoțimii tractului Cluj

În ziua de 24 Noemvrie 1945, a avut loc îndătinata conferință de toamnă, a preoțimii ort. rom. din protopopiatul Cluj.

După sf. Liturghie, în decursul căreia P. C. Sa, Păr. Ioan Costea, adm. prot. și-a rostit frumoasa și miresmuită predică ocazională, plină de duh și tâlc evanghelic, — preoțimea s'a întrunit în localul of. protopopes.

După cuvintele de deschidere roștite de P. C. Prot. I. Costea, se trece la citirea lucrărilor, cu subiectele cucoscute și date, pe întreaga Eparhie.

Păr. Gheorghe Gh. Lupșe, — Cara, recensorul ambelor lucrări, — într-o aleasă și limpede formă literară, cu cunoscuta-i măiestrie scripturală, de vechiu și încercat publicist, deapănă, cu simț de discernământ real și învederată obiectivitate, temele lucrărilor. După ce trece în revistă lucrările fiecărui preot, cu calitățile deosebite și concluziile lor, recomandă a se citi în sânul adunării lucrările Păr. Ioan Buiu-Cojocna, ca fiind cele mai bune, pline de zdroabă și conștiințiozitate apostolicească.

După enunțarea catalogată, a concluziilor celor două lucrări, autorul spune de încheiere:

„...Noi, tagma preoțească, nu suntem a cincia roată la carul neamului, ci factorii primordiali, lucrativi, în arsenalul viabilității și trăinicieii lui, — chitezența și cheazășia viitorului lui, până în străfundurile spațiilor eterne. Și în misiunea aceasta, — după

cuvintele I. P. S. Sale Mitropolit Nicolae al Ardealului, la congresul preoțesc dela București, — noi nu putem fi înlocuiți prin nimeni și nimic de pe lume. Iar dacă nu putem fi înlocuiți, cu atât mai vărtos să fim cu toată ființa noastră devotați misiunii ce-o avem de îndeplinit...”

„Acum ori niciodată, noi preoțimea, trebuie să dăm dovezi la lume, că suntem cu crucea în frunte, bătătorind cu osârdie pe drumurile de glorie și prestigiu, ale înaintașilor noștri, rămânând ce-au fost ei și dorind să rămânem ce putem să fim; „lumina lumii” și „sarea pământului...”

După mai multe discuții și propuneri de interes pastoral, conferința ia sfârșit. A fost un prilej de îmbrățișare sufletească, de regăsire a celor întâi iubitori de Hristos, în făgașul apostoliceștei chemări, — în împreună lucrare de zidire sufletească, spre binele Bisericii și fericirea neamului.

Un participant

Conferința de toamnă a preoțimii din protopopiatul Huedin.

În ziua de 2 Decembrie 1945, preoțimea protopopiatului Huedin și-a ținut conferința de toamnă în parohia Huedin.

Începând la orele 9 a. m. s'a slujit slujba Utreniei urmată de sf. Liturghie de către un sobor de preoți în frunte cu P. C. părinte Protopop Petre Pop.

Predica zilei o rostește părintele Protopop plecând dela cuvintele: „Ce voești să-ți fac? Doamne, să văd”.

Cu abilitatea-i cunoscută părintele

Protopop explică pericopa evanghelică, arătând că în fața diferitelor sisteme de gândire omenească, învățătura creștină rămâne deapuri mai presus de ele, dirijând viața omului spre idealul suprem: *Impărăția lui Dumnezeu*.

La sfârșitul sf. Liturghii P. C. părinte Protopop într'o scurtă cuvântare evoacă durerile din cei 4 ani de stăpânire străină în Ardealul de Nord.

Evoacă figura harnicului, înțeleptului și neînfricatului martir, Protopop Aurel Munteanu, precum și a martirilor dela Ip, Trăsnea, etc.

Inimile ascultătorilor se strâng de durere, iar din ochii împăinenți picură lacrimi. Sunt lacrimile de acum și totdeauna, în care neamul românesc și-a tors firul istoriei sale.

Un suflu nou de viață a cuprins pe toți credincioșii cari în mod spontan au început să cânte: „Cu noi este Dumnezeu, înțelegeți neamuri și vă plecați...”

Imediat după sf. Liturghie preoții prezenți și numeroșii intelectuali au trecut în sala clasei I-a a gimnaziului teoretic mixt din localitate, unde părintele Valentin Pop face cu elevii cl. I-a o prea frumoasă lecție de religie tratând despre: *Primii oameni*.

La orele 2 p. m. P. C. părinte Protopop deschide ședința intimă a conferinței preoțești și se procedează la constituirea biroului. Se poartă discuții instructive asupra serviciului divin, a predicii precum și a lecției practice. În continuare se citește — la propunerea P. C. părinte Protopop — câteva din lucrările făcute de preoți, cu subiectele:

1. Invățăminte din ținuta religioasă a poporului nostru, în cei 4 ani de război;

2. Preotul și muncitorimea.

Se citesc apoi diferite ordine, se dau sfaturi și îndrumări pastorale după care conferința se încheie.

Pr. ION GH. TRANDAFIR

Conferința preoțească din tractul Unguraș

Preoțimea tractului Unguraș și-a ținut conferința de toamnă în ziua de 6 Decembrie 1945, în parohia Hida, sub președinția Prea Cucernicului Părinte Protopop Valer Mateiu.

Slujba Utreniei și sf. Liturghie s'a slujit în sobor sub conducerea Părintelui protopop Mateiu.

Părintele Micu Gheorghe din Rașiș a ținut o prea frumoasă și pătrunzătoare predică, mănecând dela textul evanghelic: „Fericiti sunteți cari plângeți acum, că veți râde” (L. 6, 21).

A urmat apoi ședința conferințelor cu prezentarea lucrărilor date de Ven. Consiliu Eparhial.

Se ncinge o frățească și înțelegătoare discuție de observațiuni critice.

Pe baza discuțiilor asupra lucrărilor citate, a raportului de recensare și a întregirilor de competentă profunzime și temeice precizări din partea președintelui, s'au formulat următoarele concluzii:

La tema I: Invățăminte....

1. Biserica noastră dreptmăritoare, atât în timp de pace și liniște, cât și în vremuri de aspre încercări și necazuri, s'a dovedit a fi aceeași bună mamă ocrotitoare, îndrumătoare și mângâietoare pentru întreg poporul.

2. De asemenea întreg poporul se poate legitima în statornicia sa. Pe când în timpul celor patru ani de război, de frica celor morți și sub călcâiul cutropitor al celor ce ne-au răpit pământul acestui scump Ardeal, ne-au umilit până la lacrimi și-au încercat să ne despoaie chiar și de cel mai sacru patrimoniu al limbei și credinței strămoșești, — toți s'au atașat mai cu tărie și încredere neșovăelnică la sânul Ei. Credința în Dumnezeu, nădejdea în viitor și dragostea de aproapele și le-au întărit neîntrerupt la altarul Bisericii strămoșești și tot ce derivă din aceste virtuți creștinești: înfrățirea, ajutorul reciproc, iertarea, bunele datini străbune, sentimentul național și patriotic, simțul de jertfelnicie, bună înțelegerea și viețuire în familie și între semenii, cercetarea regulată a sf. locașuri de închinare, ascultarea sfintelor slujbe cu cuvenită evlavie atențioasă, împărtășirea demnă cu sf. Taine și tot atâtea fapte de eroism creștinesc, le-au trăit și perpetuat în plină sfințenie și mulțumire sufletească.

3. Preoțimii române îi revine sarcina covârșitoare de neadormită strajă, că se petezească și să îndrepte cărările, trasând un singur drum luminat de felinarul de veacuri încercat al Bisericii lui Hristos și al Neamului, — drum ce duce hotărât spre culmi de mântuire și fericire.

La tema II: Preotul și muncitorimea.

1. Ideia de muncă în doctrina creștină își are locul de aleasă cinstită.

2. Mântuitorul își alege subiectele celor mai frumoase parabole din lumea muncitorilor.

3. Sfinții Apostoli propovăduiesc munca drept una din cele mai însemnate condițiuni de viață: „Dacă cineva nu voește să lucreze, nici să nu mănânce” (II. Tes. 3, 10).

4. Preoțimea Bisericii noastre întotdeauna a fost alături de pătura muncitorească, ea însăși fiind muncitoare de model nu numai în gila sesiunilor parohiale, ci și în ogorul sufletelor tuturor celor ce prin muncă cinstită își agonisesc existența și contribuie la promovarea vieții de obște.

5. Însă tot preoțimii îi revine și aici rolul bine definit de-a propovădui cu timp și fără timp buna rânduală în orice muncă și între oricari muncitori.

Astfel raportul dintre preot și muncitorime va fi bine încheiat întru prețuire reciprocă.

După comunicarea unor ordine, ședința s'a încheiat într'o atmosferă de frățească iubire.

Vilă Cricoveanul

APEL

Publicăm apelul de mai jos pentru sprijinirea parohiei Treznea, una dintre parohiile ce a pătimit mai mult de pe urma hoardelor horthyste. Indemnăm în același timp pe toți bunii creștini să-și trimită obolul lor maritim.

Redacția.

În urma verdictului nedrept dela Viena din anul 1940, prin care am pierdut o bună parte din trupul Țării-Mamă — Ardealul de Nord — ura sălbatică a trupelor ungurești de ocupație s'a revărsat îndeosebi asupra frunzei comune Treznea, situată la poalele munților Meseș, trecând prin foc și sabie 86 români, copii, femei și bărbați, în frunte cu preotul martir **Traian Costea**, împușcat și aruncat în foc și învățătorul-direcțor **Lazar Coșma** cu soția, mutilați oribil și împușcați.

Au fost incendiate și prefăcute în scrum cca 40 gospodării, iar restul jefuite de bandele horthyste.

Trupurile schingiuite au fost aruncate într-o groapă comună fără sîcricie, iar rudeniilor li s'au luat și dreptul natural de a-i deplânge.

Nu a rămas nicio familie neatinsă și neîndoliată de aceste crude măsacre.

Biserica pângărită și jefuită, a fost

crunt lovită de două ori, în anii 1940—1944, de proiectile de tun și mitralieră, rămânând cu grave stricăciuni, iar din casele parohiale și edificiile economice, mistuite de focul pus de unguri în 9 Septembrie 1940 n'au rămas decât zidurile de piatră, martore ale unor vremuri de groază și panică.

În urma acestor evenimente tragice cu incalculabile pagube în jertfe umane și materiale aduse pe altarul patriei și a credinței, nu ne putem permite să sprijinim acțiunea de refacere a parohiei numai pe propriile noastre puteri, deoarece recurgem la sentimentul de caritate al tuturor bunilor Români, patrioți și creștini de pretutindeni, indiferent de starea materială și socială, rugându-i să binevoiască a ne sări în ajutor, oferindu-ne obolul lor, pentru a putea să ștergem pentru totdeauna stigmatele vandalismului horthyst din Treznea.

Ofrandele mărinimoase se vor trimite pe adresa: Oficiul parohial ortodox Român Treznea, județul Sălaj.

Numele donatorilor se vor publica, ținându-se cont de sumele intrate.

Totodată se vor înscrie într'un registru parohial și se vor pomeni la marele act al Sfințirii Bisericii și al caselor parohiale.

Preot **TRAIAN BOMPA**

CRONICA EVENIMENTELOR

INTERNE

M. S. Regele Mihai I, a adresat prin Radio, în noaptea de 31 Decembrie 1945 ora 12, urările sale poporului Român, apelând la unirea tuturor pentru binele țării.

Situația politică. Comisia interaliată a fost primită în audiență la M. S. Regele Mihai I și apoi a avut întrevăderi cu șefii partidelor istorice, în vederea lărgirii bazei cabinetului actual prin intrarea câte unui reprezentant al partidelor național-tărănesc și național-liberal.

În cele din urmă s'a convenit ca D. Emil Hațieganu, din partea partidului național-tărănesc și D. M.

Romiceanu, din partea partidului național-liberal, să intre în guvern ca miniștri fără portofoliu. D-ilor au depus jurământul.

EXTERNE

Londra. Conferința de pace a tuturor națiunilor va avea loc probabil la Washington, către sfârșitul lunii Aprilie.

Washington. Adjuncții miniștrilor de afaceri străine ai Marii Britanii, Statelor Unite, Rusiei, Franței și Chinei și-au reînceput lucrările de pregătire a tratatelor de pace. Până la semnarea tratatelor, trupele aliate vor continua să-și îndeplinească îndatoririle de ocupație.

INFORMAȚIUNI

Anul nou a fost de data aceasta, un prilej de curată bucurie românească pentru toată Țara. În orașul Cluj s'a sărbătorit cu tradiționala ceremonie. La sfârșitul Sf. Liturghii din Catedrală, s'a oficiat un Te-Deum în prezența D-lui General Moșiu, a reprezentantului Comisiei Aliate de Control, a D-lui Prefect și a unui număr mare public.

Compania de onoare a fost trecutată în revistă de autorități, iar D-l General comandant a rostit cuvinte alese la adresa M. S. Regelui, a Armatei și a Puterilor Aliate. Serbarea s'a încheiat cu defilarea trupelor, în timp ce mulțimea a aclamat îndelung pe M. S. Regele.

Testamentul lui Hitler. S'a aflat testamentul lui Hitler atât cel politic cât și cel personal.

Monete jubiliare de argint. Cu 15 Ianuarie 1946, vor fi puse în circulație nouile monete de argint în valoare de câte 20.000 Lei.

A ars mănăstirea Căldărușani. Un comunicat al Sf. Patriarhiei anunță că ctitoria lui Matei Basarab, mănăstirea Căldărușani a ars până în temelii. Focul s'a iscat din cauze necunoscute și s'a încins peste tot sf. locaș. A ars totul, nu s'a putut salva decât doar „cartea de aur“ a mănăstirii.

PARTEA OFICIALA

Nr. 6231/1945.

Comunicat

Publicăm, în cele următoare, copia de pe adresa Comisiei Române de Armistițiu Nr. 25520/1945, pentru luare la cunoștință.

„Avem onoare a vă aduce la cunoștință următoarele:

Prin legea Nr. 646 publicată în Monitorul Oficial Nr. 178 din 8 August 1945 s'a înființat pe lângă Comisia Română de Armistițiu, Comisariatul General al Executării Armistițiului.

Potrivit acestei legi, Comisia Română de Armistițiu are următoarele atribuțiuni:

a) Să reprezinte Guvernul Român și Înaltul Comandament Român pe lângă Înaltul Comandament Aliat și Comisia de Control;

b) Să dea interpretarea Convenției de Armistițiu potrivit normelor principiale stabilite de Consiliul de Miniștri;

c) Să primească cererile și comunicările Înaltului Comandament Aliat și ale Comisiei de Control, fiind singurul organ îndrituit în acest scop, să le rezolve și să le trimeată Comisariatului General al executării Armistițiului, pentru aducerea lor la îndeplinire sau când este cazul, Departamentelor, autorităților și instituțiilor publice spre cercetare și rezolvare;

d) Să primească cererile particularilor, cetățeni români sau străini, în legătură cu Convenția de Armistițiu, fie direct fie prin intermediul Departamentelor;

e) Să propună încheierea de convențiuni ca angajamente privind aplicarea Convenției de Armistițiu.

f) Să prezinte Guvernului, dări de seamă trimestriale asupra aplicării Convenției de Armistițiu.

Pentru realizarea unui comandament unic al executării Armistițiului, executarea este încredințată Comisariatului General al executării Armistițiului, care este o instituție de drept public, având personalitate juridică (art. 12).

Atribuțiunile sale sunt: coordonează, execută, controlează și ține evidența executării Convenției de Armistițiu.

Hotărârile date de Comisia de Armistițiu în legătură cu problemele decurgând din Convenția de Armistițiu sunt transmise spre executare Comisariatului General al executării Armistițiului.

Executarea se face numai în limita hotărârilor date de Comisia Română de Armistițiu.

Aceeași normă se aplică și pentru executarea convențiilor și angajamentelor intervenite pentru aplicarea Convenției de Armistițiu.

Actul de execuție se îndeplinește prin organele constituite ale Statului, funcționând în cadrul Departamentelor de Armistițiu.

Cererile Comisiei Aliate de Control, ale autorităților publice, instituțiilor și persoanelor particulare care implică o aprobare de principiu sau în speță pentru încadrarea lor în Convenția de Armistițiu, se vor înainta numai Comisiei Române de Armistițiu (al. C. art. 1).

Correspondența privind executarea hotărârilor date de Comisia Română de Armistițiu, se va adresa spre rezolvare direct Comisariatului General al executării Armistițiului. (Art. 1).

Sediul Comisiei Române de Armistițiu este în Str. Lipsani Nr. 18 20.

Sediul Comisariatului General al executării Armistițiului este în Palatul Camerei Deputaților.

Copia depe prezenta circulară vă rugăm a o difuza organelor Dvs. în subordine, spre a lua cunoștință.

Președintele Comisiei Române de Armistițiu ss. Lt. Ghelmegeanu, Secretar General ss. Gh. Dinulescu.

Cluj, la 16 Decembrie 1945.
NICOLAE. V. Bogdan
Episcop secretar eparhial

„VATRA“

Institut de credit și economii s. a. Cluj

Prospect de emisiune

În baza hotărîrii luate în adunarea generală extraordinară, ținută la 28 Decembrie 1945, se sporește capitalul social dela 5.000.000 Lei la suma de 25.000.000 Lei, prin emisia alor 40.000 bucăți acții în valoare nominală de Lei 500.

Din emisiunea nouă are dreptul fieștecă acționar să subscrie acții noi în valoare nominală de patru ori valoarea acțiunilor ce posedă.

Dacă unii acționari nu vor uza de acest drept, atunci acțiunile disponibile după expirarea termenului de subscriere se vor da cu preferință vechilor acționari și un număr corespunzător altor acționari noi.

Acționarii vechi plătesc pentru fieștecă acție nouă suma de Lei 500 nominal și Lei 200 speșe de emisiune.

Acționarii noi vor plăti pentru fieștecă acție suma de Lei 500 nominal, Lei 500 primă în favorul fondului de rezervă și Lei 200 speșe de emisiune.

Semnarea acțiunilor se încheie la 1 Mai 1946. Acest termen va putea fi prelungit de Consiliul de administrație dacă va fi lipsă.

Vărsămintele se fac în modul următor:

a) 30% a valorii nominale și din prima în favorul fondului de rezervă, și integral speșele de emisiune la subscriere.

b) 30% a valorii nominale și a primei de rezervă până la 15 Iulie 1946.

c) 40% a valorii nominale și a primei de rezervă până la 15 Oct. 1946.

Acțiunile subscribe se pot achita și deodată la subscriere.

După sumele achitate se va calcula dela ziua vărsării până la 31 Decembrie 1946 3% interese. Pentru ratele nevărsate la timp acționarii plătesc 9% interese de întârziere.

Față de acționarii cari nu efectuează vărsămintele la termenul prescris se vor aplica dispozițiunile codului comercial și a statutelor societății.

Acțiunile vor fi prevăzute cu cupon pe anul 1947.

Consiliul de administrație își rezervă dreptul de selecționare a subscrierilor făcute de noii acționari. În caz de selecționare, cei selecționați primesc suma plătită fără interese.

Optarea nouilor acțiuni se poate face la orice bancă membră la „Solidaritatea“.

Acțiunile se vor putea emite și în titluri cumulate de 5, 10, 20, 50 și 100 acții.

Acțiunile vechi în valoare nominală de 200 Lei se preschimbă în titluri de câte 500 Lei conform legii bancare.

Acționarii care nu întregesc prin subscriere nouă fracțiunile de sub 500 Lei vor fi considerați pentru valoarea nominală a acestor fracțiuni drept deponenți.

Consiliul de administrație.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj